

CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLAR (CYBE)

Prof. Dr. Yeşim TAŞOVA

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Enfeksiyon Hastalıkları

- ✓ **Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyon (CYBE) NEDİR?**
- ✓ **Sıklığı nedir?**
- ✓ **Kimler Risk Altındadır?**
- ✓ **CYBE Hangi Sorunlara Neden Olur?**
- ✓ **Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar nedir?**
- ✓ **Türkiye’de Görülen CYBE’ler**
- ✓ **CYBE Nasıl Bulaşır?**
- ✓ **CYBE Belirtileri Nelerdir?**
- ✓ **CYBE Nelere Dikkat Edilmeli?**
- ✓ **CYBE’den Nasıl Korunulur?**
- ✓ **CYBE Artma Nedenleri**

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalık/Enfeksiyon Nedir?

- Belirtileri çoğunlukla cinsel organlarda görülen **ya da**
- hiç belirti göstermeden kronikleşen,
- iki insan arasında oluşan cinsel nitelikli, yakın temasla bulaşan mikrobik (bakteri, virüs, parazitlere bağlı) hastalıklara **CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLAR** denir.

CİNSEL BULAŞMA YOLU

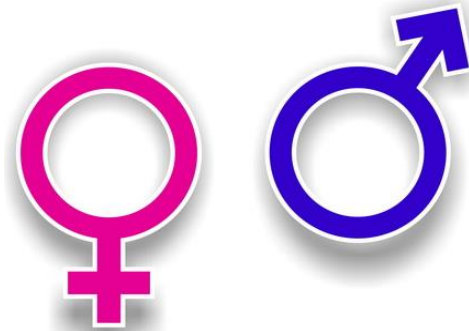
- **Koruyucu bariyer olmadan;**
 - Cinsel ilişki sırasında
 - vajina, ağız veya anüs yolu ile bulaşma

Ağız içinde yara

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar

Bulaşmalarında ana yolun cinsel yol olduğu veya diğer bulaşma yollarının yanında cinsel yol ile de bulaşabilen etkenlere bağlı olarak ortaya çıkabilen enfeksiyonlar

CYBE'IN CİNSEL YOL DIŞINDA BULAŞMA YOLLARI

Manikür , pedikür

Dövme

Sakal traşı

Akapunktur

Dişçi

CYBE

RİSK FAKTÖRLERİ

BİLGİSİZLİK

BİLGİSİZLİK

BİLGİSİZLİK

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Bulaşmaz

- **Başkasının**

- Bardağını veya çatal kaşığı kullanmakla
- Nefes ve öksürüğünden
- Tükürük, balgam
- El sıkışmak ve öpüşmekle bulaşmaz.

- Havadan
- Böcek ve sivrisinek ısırması (kene, tahta kurusu, karasinek, hamam böceği)
- Yüzme havuzları, hamam ve duşta bulaşmaz.

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar

Bakteriyel CYBH

Bel Soğukluğu (Gonore)
Bakteriyel Vajinoz
Yumuşak Yara
Kasık Granülomu
Sifiliz(Frengi)
Klamidya
Mikoplazma

Viral CYBH

Genital Herpes
Genital Siğiller
Molluscum contagiosum virusü (MCV)
enfeksiyonu
Hepatit B
Hepatit C
Sitomegalovirus (CMV)enfeksiyonu
İnsan bağışıklık eksikliği virusu
sendromu (HIV)

Parazitik CYBH

Protozoonlar
Trichomonas vaginalis
Entamoeba histolytica
Giyardiyazis (Giyardiyoz)
Ektoparazitler
Kasık biti
Uyuz

Mantar Enfeksiyonları

• Türkiyede Görülen CYBH'lar

- Gonore (Belsoęukluęu)
- Sifiliz (Frengi)
- Genital Klamidya Hastalığı
- HIV Enfeksiyonu ve AIDS
- Genital Herpes (Uęuk)
- Hepatit B
- Hepatit C
- Genital Siğil
- Trikomonas Hastalığı
- Uyuz
- Cinsel Bölgede Bit

**En Sık
Görülen
CYBE
Nelerdir
?**

CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLAR CYBE

- CYBE'lar her zaman genital sistemde enfeksiyon yapmaz ya da belirti vermez;
 - HIV, HBV
- Her genital sistem enfeksiyonu her zaman cinsel yol ile bulaşmaz;
 - *Tüberküloz*, yaygın mantar enfeksiyonu

CYBE'IN EPİDEMİYOLOJİSİNİN ÖZEL YÖNLERİ

- Diğer CYBE'lar özellikle **AIDS geçişini kolaylaştırır**
- Bir olgunun tedavi edilmesi veya önlenmesi diğer bir çok olgunun oluşumunu da önler
- Sosyal ve ekonomik yükü çok fazladır
- CYBE'ın yayılımını etkileyen davranışlar değiştirilmesi güç davranışlardır

CYBE ÖZELLİĞİ

- **Bir kişiye CYBE tanısı kondu.....**
 - Bu hastalığı taşıyan ve tedavi edilmesi gereken en az bir hasta daha var.
 - Bu hastada/ hastalarda başka CYBE’larda olabilir.

CYBE SIKLIĞI

- **Son 20 yılda artış**
 - Yılda 150-300 milyon olgu bildirilmekte
 - Gelişmekte ve geri kalmış olan ülkelerde yüksek

CYBE SIKLIĞI

- Her gün 1 milyondan fazla kişi CYBE etkenlerinden biri ile enfekte olmaktadır.
- Her yıl yaklaşık 15-49 yaşlarındaki kişilerin 400 milyonu **klamidya, gonore, sifiliz ve trikomoniyazdan** biri ile enfekte olmaktadır.
- 500 milyon kişide **genital uçuk** oluşmaktadır.
- 291 milyondan fazla kişide **genital siğil enfeksiyonu** oluşmaktadır.

CYBE

- Tüm dünyada yaygındır
- Tanı genellikle güçtür
- > 30 den fazla mikrop rol oynar
- Çoğunun tedavisi saptanırsa vardır.
- Kısırlığın en önemli nedenlerindendir.

**Bildirimi
zorunludur.**

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar

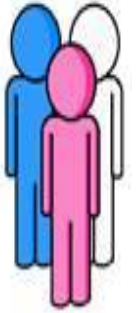
- Her iki cinsde cinsel yönden en aktif olma döneminde en sık görülürler.

- 15-49 yaş

- Aşıları olanlar vardır.

- Hepatit B, Human papilloma virüs...

- Bazıları bağışıklık bırakır.

- Umursamaz davranışlı kişilerde daha sıktır.

- Toplumdan damgalanma-dışlanma-ayrımcılık

CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLAR

```
graph TD; A[CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLAR] --> B[Belirti %30]; A --> C[Belirtisiz %70]
```

Belirti %30

Belirtisiz %70

% 70 Belirtisiz

- Özellikle kadınlar
- Saptanamaz ise tedavi edilemez.
- Taşıyıcıdır.
- Bulaştırıcıdırlar.

**Belirtisiz kişiler hastalığın hızla yayılmasına
neden oluyor**

Belirtilerin Ortaya Çıkma Zamanı

- Cinsel temastan sonra hastalık belirtilerini ortaya çıkması için geçen süre (kuluçka süresi) hastalıktan hastalığa farklıdır
- Bu hastalık süreci
 - günler (bel soğukluğu),
 - haftalar (hepatit-B), aylar (frengi) ya da
 - yıllar (AIDS) sürebilmektedir

- Korunmasız ilişkide bulunmuş bireyler
- Partnerinin hastalık taşımadığından emin olmayan bireyler
- Birden fazla cinsel partneri olan bireyler

- Uyuşturucu kullanan bireyler
(Şiringanın paylaşıldığı durumlarda)

- Doğum esnasında anneden bebeğe bulaşma

- Kan nakli
- Organ nakli
- Sağlık çalışanlarında mesleki maruziyet

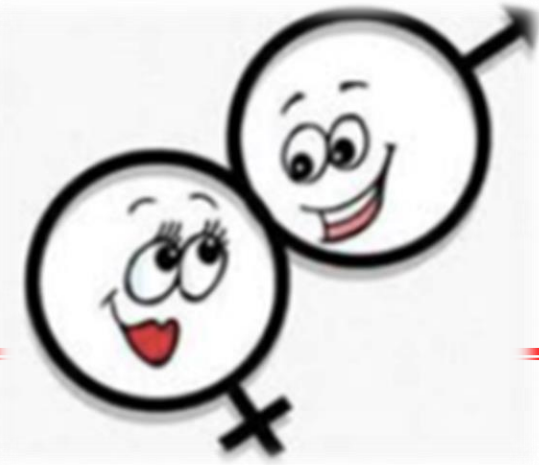

- Cinsel yolla bulaşmış herhangi bir hastalığı taşıyanlar
- Cinsel yolla bulaşmış hastalıklardan birini geçirmiş ve iyileşmiş bireyler

**KİMLER
RİSK
ALTINDADIR?**

CYBE

RİSK FAKTÖRLERİ

- Çok eşlilik
- Eşin birden fazla eşinin olması
- Hayat kadınları ve müşterileri
- Yakın zamanda cinsel eş değiştirmek
- CYBE belirtisi olanla ilişkiyi sürdürmek
- Eşlerin de tedavi edilmesi gerektiğinin bilinmemesi
- Eğitim ve kondom kullanımının az olması

CYBE

RİSK FAKTÖRLERİ

- Genç yaş (15-30 yaş)
- Kadın cinsiyet
- Sünnetsiz olma
- Başka bir CYBE varlığı
- Çok seyahat eden partner
- Yakın zamanda cinsel eş değiştirme
- Alkol, uyuşturucu kullanma ve dövme yaptırma
- Kan ve kan ürünleri transfüzyonu

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonların Önemi

- Sık görülmesi
- Ölüme yol açabilmeleri
- Kontrolünün zorluğu
- Başka insanlara bulaştırır.
- Komplikasyonları vardır.
 - kısırlık,
 - sürekli düşük,
 - dış gebelik,
 - ölü doğum
- Kan yolu ile bebeğe geçer.

Bebekte gonore

Bebekte frengi

Anne Genital uçuk (herpes)

yenidoğan enfeksiyonuna yol açabilir.

% 25 körlük, beyin hasarı

% 25 deri lezyonları

Belirtiler

- Genital alanda, ağız içinde veya anal bölgede yara, içi sıvı dolu veya sıvı dolu olmadan kabarıklık, siğil ve kızartı
- Penis, vajina veya makatta akıntı ve genelde kötü kokulu akıntı
 - Bu akıntı su gibi, süt gibi, beyaz, sarımtırak veya yeşil olabilir ve kokusu normal vajina akıntısından farklıdır.
- Kasık bölgesi lenf bezlerinde şişlik
- Cinsel ilişki sonrası kanama
- İdrar yaparken yanma, sızı, sık sık az miktarda idrara çıkma
- Karnın alt bölümünde ağrı
- Boğazda şişlik, ağrı
- Ateş, titreme

Döküntüler

Yaralar

Belirtiler

İ
L
E
R
İ

E
V
R
E

- Bel ağrısı
- Mide bulantısı
- Ateş
- Cinsel ilişki sırasında ağrı
- Menstrüel periyotlar arasında kanama
- Tekrarlayan uçuklar
- Deri kaşıntısı

G
E
Ç

E
V
R
E

- Artrit
- Göz inflamasyonu
- Pelvik İnflamatuvar Hastalık
- İnfertilite
- Kanser (HIV-aracılı lenfoma, HPV-aracılı servikal, rektal, anal kanserler gibi)
- Kalp hastalığı
- Yürümede zorluk ve denge problemleri

Belirtiler

**Herkes hayatında en az bir kez
Riskli durumda olan kişiler daha sık**

Hepatit B

Hepatit C

HIV/AIDS

Testi yaptırmalıdır.

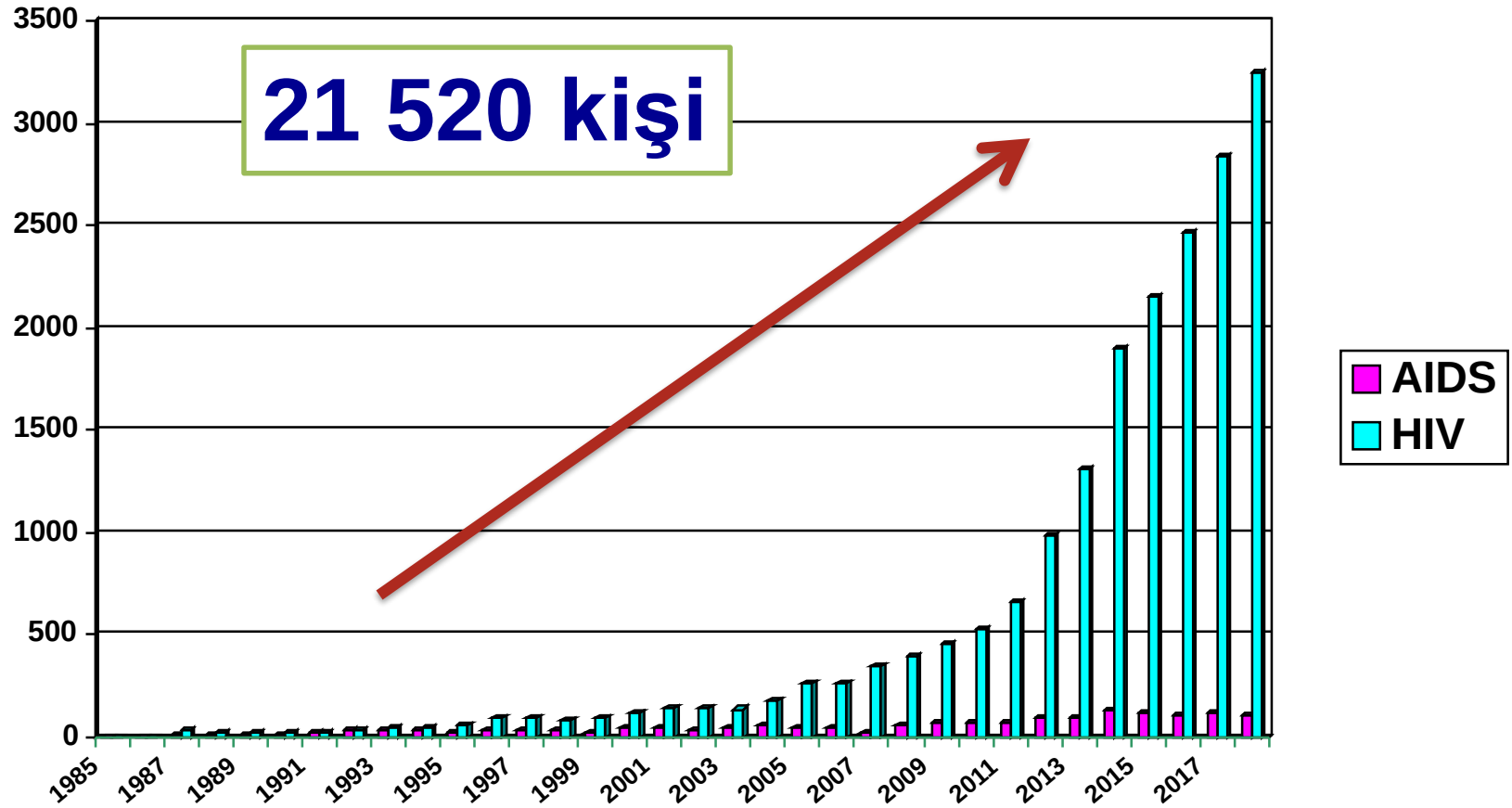
HIV/AIDS

- Bugüne kadar
 - 75 milyon kişi HIV (+) oldu.
 - 32 milyon kişi hayatını kaybetti.

TÜRKİYE'DE HIV/AIDS VAKALARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

1 Ocak 1985 – 31 Aralık 2018

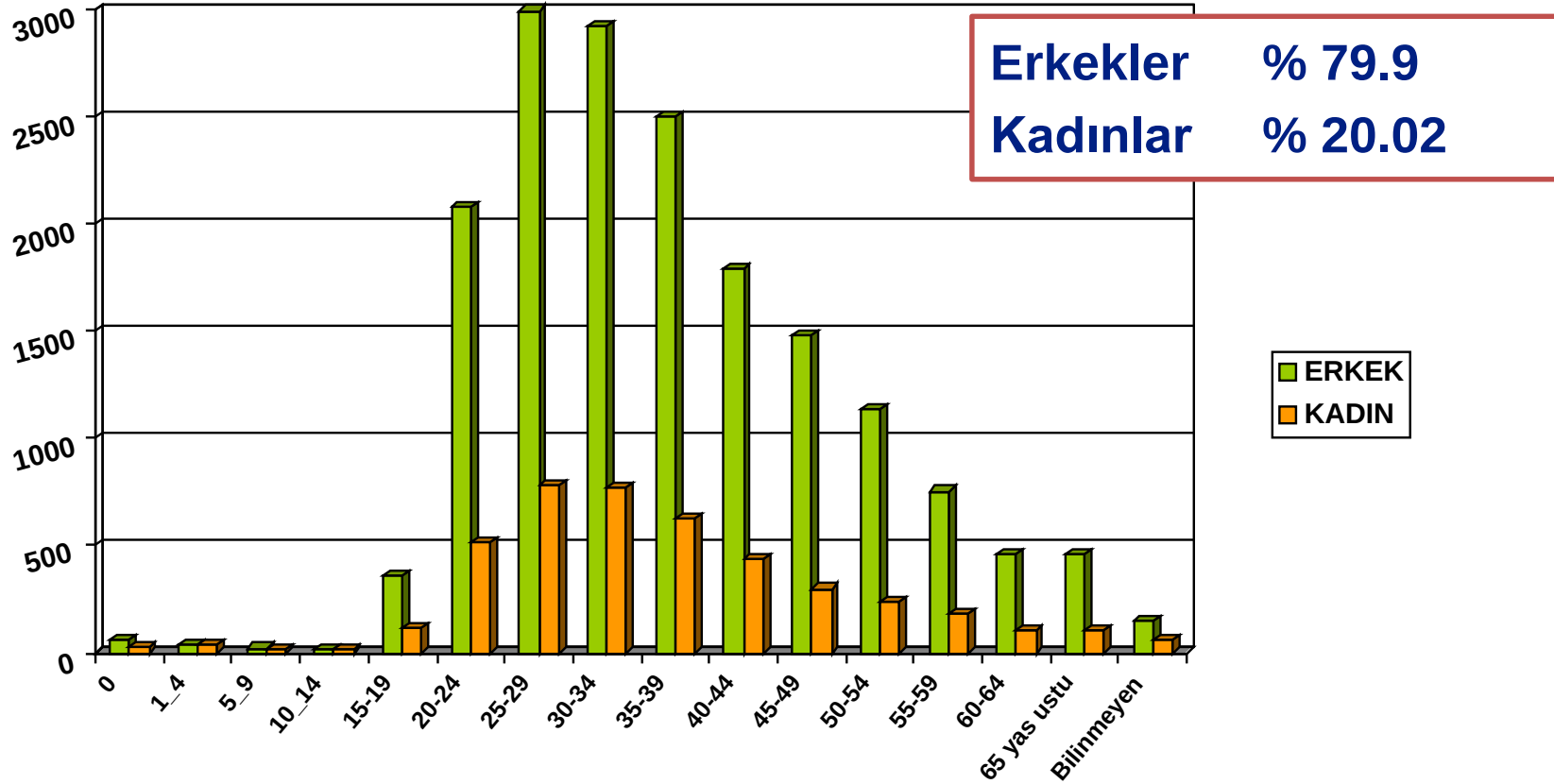

T.C Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı
Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Birimi
Aralık 2018 verileri

TÜRKİYE'DE HIV/AIDS VAKALARININ YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

01 Ocak 1985 – 31 Aralık 2018

n:21 520

T.C Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı
Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Birimi
Aralık 2018 verileri

TÜRKİYE'DE HIV/AIDS DURUMU

T.C Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı
Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar
Birimi
Haziran 2019 verileri

Toplam 21 786

Erkekler %79.9

Kadınlar %20.02

En sık görülen yaş grubu 25-29 ve 30-34 yaşları arası

En sık görülen bulaş yolu cinsel ilişki

% 49.24 cinsel yolla

% 73.46 heteroseksüel cinsel temas

% 48.8 bulaşma yolu bilinmemekte

Tanı

- Klinik
- Laboratuvar testleri ile

Erken tanı önemli

- **Biri varsa diğeri de olabilir**
- **Cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyon varsa**

Mutlaka AIDS testi yapılmalıdır.

Tedavi

- Bazıları tedavi edilebilir. – Sifiliz, gonore, hepatit C vb.
- Bazıları tedavisi yok ama virüs baskılanır ve normal yaşam tedavi altında sürer.
 - AIDS, Hepatit B gibi
- Hasta kişiler ve eşleri birlikte tedavi edilmelidir.
- Tedavi boyunca cinsel ilişkide bulunulmamalı veya kondom kullanılmalıdır.

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar İçin DİKKAT

- İyileşmeyen yaralar hekime gösterilmeli ve hemen tedavi edilmeli,
- Erken tanı ve tedavinin öneminden bahsedilmeli,
- Düzenli sağlık kontrolünden geçilmeli,
- Evlilik ve doğum öncesinde CYBH araştırılmalı ve tedavi edilmelidir.

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlardan Korunma

- Cinsel ilişkide kondom kullanmak
- Tek eşlilik
- Riskli ilişkiden sonra doktora başvurmak
- Aşılanmak
 - genital siğil (HPV) aşısı, hepatit B aşısı
- Riskli davranışlardan kaçınmak
 - Uyuşturucu madde, aşırı alkol kullanımı gibi
- Ortak tıraş bıçağı, diş fırçası, enjektör ve iğne kullanmamak.
- Dövme, pedikür, manikür, sakal tıraşı vb yaptırılacak yerde kullanılan aletlerin steril olmasına dikkat
- Dişcinizin temizliğine önem verilmelidir.

CYBE'DAN KORUNMADA TOPLUMSAL ÖNLEMLER

- Güvenli seksin öğretilmesi/kondom kullanımının sağlanması
- **Toplum eğitimi/ danışmanlık**
 - Riskli grupları taramak/Hayat kadınları vb.
 - Cinsel temas yaşının geciktirilmesi
 - Cinsel partner sayısının azaltılması
- Kaliteli tanı merkezi oluşturmak/kontrol etmek

K O N D O M,
AIDS VE CİNSEL
YOLLA BULAŞAN
HASTALIKLARA KARŞI
K O R U R!...

CİNSEL YOLLA BULAŞAN
ENFEKSİYONLARA
DUR DE!

